„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. А. Пајевића, у дунавској улици.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: ф. 12 или 30 дин.
на по године: ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или $7^1/_2$ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова.
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

Број 29. У Новом Саду, у четвртак 7. (19.) марта 1896. Год. XII.

Ристић код краља.

Из „земље изненађења“ дошла је и опет једна изненадна вест: да је Ристић био код краља, и да га је краљ милостиво примио. Како је до ове аудијенције дошло, и шта је на њој доконано, то се још не зна на сигурно. Зна се само, да је овом вешћу изненађен цео свет, а особито — кабинет г. Новаковића.

Мало је државника српских, који су служили са исто толико преданости интересима отаџбине своје, са колико и династији Обреновића, као што је служио Јован Ристић. Но мало је опет државника српских, о које се Обреновићи толико пута и тако тешко огрешили, као о Ристића. Јер цео јавни живот Ристићев — то је управо плима и осека милости Обреновића према овом верном слузи српске династије и српске мисли.

Јер кад год се Ристић клонио двора, то је био прво и прво знак, да је онај конац који се зове владалачком милошћу — као што је веома згодно рекао Каприви Гиги Гершићу — да је тај конац прекинут, а друго, био је знак, да се у Србији и на истоку не спремају никакви крупни догађаји. Но зато кад би се двор, после свију увреда, приближио Ристићу, то је био опет знак, да се приближују велики догађаји у Србији и на истоку. Управо рећи, односај двора према Ристићу, и Ристића према двору, био је барометром за политичку атмосферу Србије и истока.

Но приближење двора Ристићу било је редовно и сјајна сатисфакција за Ристића и либералну странку, јер кад год је Србија стајала пред судбоносним догађајима, када год је другим речима Србији требала странка, у чије је руке могла мирне душе да повери своју судбину, онда би се двор редовно сетио — Ристића и либералне странке, који у таким тренуцима нису никада износили на тапет своје рачуне с двором, већ би бацили копрену на прошлост, и стали у верну и часну службу отаџбини и Обреновићима, што је веома лепо и речито изнео и генерал Комаров у својој скорашњој здравици, која се може сматрати апологијом либералној странци. Но кад би велики догађајји прошли, и када би двор мислио, да му више не требају Ристић, ни либерали, двор би их тада отправио у политичку завјетрину, куда не допиру вихори државне управе, ни сјај државне власти.

И тако је то трајало годинама. Када су били на реду ситни догађаји, онда би ситан лични ћеф одгурао Ристића и либерале са политичке позорнице, па доводио на њу час једну, час другу партију. Али када би на реду били крупни догађаји, онда би они, својом силом и важношћу, извели на позорницу заборављеног Ристића и његове либерале. То је факт, и не да се порећи, да су Ристића и либерале на управу земље доводили велики догађаји, а не мрачне конспираторске ноћи.

Када је у оним тешким данима после Михаила требало намесниковати, онда је Ристић био на биљези. Када је требало ратовати с Турцима, а по томе на берлинском конгресу бранити интересе Србије, онда је Ристић био на управи земаљској; но чим су ти велики догађаји минули, Ристић је морао да уступи место другима, да они „беру плодове трудова његових.“ Ристић онда годинама није долазио у двор. Но дошло је време, и Србији је требало видати ране, које му је старо напредњаштво задало. На кога је пао тада поглед двора? Ко је онда *требао да буде* видар рана младе краљевине? — Јован Ристић. После познатога министровања од сто дана, Ристић и опет није долазио у двор. Но кад је краљ Милан хтео да абдицира, на кога је помислио, да му повери судбину сина свога и земље своје? Коме је краљ ишао на ноге у Абанцију, да нуди намесништво? И опет Ристићу. Па како је завршио Ристић то своје намесниковање? Мрачном ноћи првога априла. Од оно доба Ристић и опет никада није био у двору. За њега конак није постојао. Али је Ристић и онда и увек постојао за конак.

Дуго времена после првога априла био је Ристић изван домашаја и своје старе странке и краљевскога конака. Контуре великих догађаја које се међутим појавиле, изазвале су старог државника, да и опет стане на чело својој, либералној странци. Од тога је доба Ристић као вођа либералне странке, постао и формално чињеницом, с којом је двор морао рачунати. Питање измирења било је само питање времена. Али је с измирењем тешко ишло, јер је тешко било пронаћи пута и начина, како да се приближе млади краљ и стари државник. Тешко је било и замислити, да владалац један моли за опроштење једнога свог државника, а не мање тешко је било, да један оседели, увређени, заслужни државник учини, без сатисфакције, први корак ономе, који га је — после толиких заслуга за његову земљу и његов дом — онако љуто увредио.

Ако је Ристић и стављао какве услове за измирење — а какви су то услови били, још није дошло време, да изнесемо — он је био у праву, да их стави. То су били услови чисто формалне природе. У нормалним приликама, било би питање само: ко ће пре попустити? Хоће-ли краљ пристати на услове, које му један увређени државник ставља? Или ће државник одустати од својих захтева, па ма како ти захтеви оправдани и умесни били? Но то би могло бити, као што рекосмо, само у нормалним приликама. Али када су велики догађаји на догледу, велики се људи и велики државници знају узвисити над ситним интересима и захтевима. А то је и Ристић учинио. Његове оправдане захтеве и услове збрисала је жарка љубав према отаџбини, и он је на догледу великим догађајима — и без сатисфакције — отишао у конак краљевски.

Како би интересантно било знати, шта су мислили и осећали краљ Александар и Ристић, када се после толико година, после ноћи првоаприлске први пут видели и састали? Шта је осећао млади краљ, када је угледао оседелог, увређеног државника, кога су му у двор, и без сатисфакције, на коју је права имао — довели: велики догађаји, верност престолу, љубав отаџбини? И шта је мислио Јован Ристић, када се после толико времена и опет нашао пред својим младим господарем, у оним сјајним дворанама краљевскога конака, у коме је доживео дане највеће славе, и ноћи најнижег пониженја свог?

Али копрена тајанствености покрива и те мисли и те осећаје, покрива и оно, шта је све Ристић с краљем говорио. Но од будућности се ни то не може и неће сакрити. Она ће нам и то проказати. Но и кроз ту копрену може око човечје по где шта да види, по где шта да назре.

Спремају се велики догађаји. Можда смо ми још далеко од њих, али им идемо на сусрет. То је баш Ристић у последње време не један пут нагласио. А томе је нај јачи доказ баш ова његова посета краљу Александру. Многи зебу због тих догађаја, но баш ти се могу овоме измирењу Ристића с краљем само радовати, јер нема сумње, да ако ова посета Ристићева означава с једне стране тежину ситуације, она је с друге стране опет драгоцена залога, да Србија у вртлогу заплета и укрштених интереса, неће изгубити компас, који означава једини, сигурни пут у тихо пристаниште лепших дана њезиних.

У томе је значај посете Ристићеве код краља, с гледишта народног и државног. Али остаје, да се та посета оцени још и с гледишта Ристићева и либералне странке.

Ристић је, као што смо напред навели, и овом приликом дао сјајна доказа своје величине и родољубља. Он није тражио формалне сатисфакције од краља. Краљ му је није ни дао. Па ипак је Ристић отишао краљу, не да му се додвори, већ да се разговори о будућности отаџбине своје. Ристић је сам себи дао сатисфакцију, онаку, какову је сам себи хтео да даде — онакву, какве је и достојан човек, за кога је ђенерал Комаров рекао, да му је „име громко

ЛИСТАК.

Идеал

Новелета од **Матилде Серао**.

Лаура беше пред својим столчићем врло озбиљно тиме забављена, да многобројна дугмета на својим рукавицама провуче кроз рупице. Седела је управо, али погнуте главе. Преко наслона беше пребачен златом извезени огртач, а пред њом на столу лежала је у полу отворена велика лепеза од сатина, с једне стране црвена, а с друге црножута. Лаура је имала на себи хаљину од броката, са врло дугом повлаком. Струк јој беше изрезан у облику трокута, а на њему утакнута велика кита жута и црвена цвећа. Смеђа коса беше закићена гранчицом сличнога цвећа са лишћем. која је с једне стране извиривала испод малена увета и дотицала јој се бела врата.

У собу уђе Цезар, полако и неопажено, и стане премишљати, шта да јој проговори. Напослетку се досети, те јој рекне:

— Добар вечер, милостива госпођо!

Она се помаче. Затим се ипак окрене, поправи још рукавицу и упита:

— Јесте-ли ви, Сансеверино?

— Чудна-ли питања!

— Задовољите се тиме. Тако сам вам уштедела друго, што би вам се можда учинило непристојним!

— То ја и хоћу! контесо, вечерас сте искрени. . . .

— Феномен, је-л' те?

— Доброте! Нешто сасвим ново: Ви ми уштеђујете — непристојност. Врло сте обазрива према мени. Какво ми страшно зло дакле прети. . .

— Ко зна?

— Ја волим — непристојност, него ли то. Та погодио сам. — Хтедосте ми рећи: Зашто сте дошли амо?

— Сувише погађате Сансеверино. То је опасна вештина.

— Само за мене. Дошао сам —

— Да ме видите, јер сте у мене заљубљени. Ја познајем ту песму.

Сансеверино пребледи, и ако није био ни мало у неприлици. Узе нервозно гладити своје фине бркове.

— Лепо! проговори за тим. Ја не бих био то рекао. Не би ми се веровало, грофице, али овако ми је пошло за руком, да будем духовит човек, и пред вама.

— То је само моја заслуга, Сансеверино.

Очи му некако потамне, али му понос изнуди на уста ироничан подсмех.

— Све, што је добра у мени, што је среће у мом животу, добијам од вас, грофице, рече са дубоким поклоном.

— Изврсно. То је учтив комплимент, какових ћу чути неколико туцета вечерас у својој ложи.

— Истина, ви идете у позориште — примети, као да се је, некуда замишљен, опет пренуо. Зашто идете онамо?

— Да ми у друштву многих других буде дуго време.

— Па нека вам онда буде дуго време са мном! Предлог је до душе егоистичан, не тајим, али ја ћу се потрудити, да вам време буде онако исто дуго као и у позоришту. Ако заповедате, сешћу за гласовир и свираћу вам најслађе и најжалосније напеве из Лоенгрина, што сте их чули у Сан Карлу. Разговараћу с вама о накиту, о љубавним стварима, о путовању, о врпцама, сакао што би говорила ваша пријатељица Евелина. Удвараћу вам се махнито, као што би то радили Ђорђио, Артуро, Адолфо и Гино. Онда ћу вас као између једног чина, походити као у позоришту и рећи вам — шта бих вам рекао, да. . .

— Што ми не би рекли, боље би ми се свидело.

— Жалосно, заиста! уздахне с тврдим уверењем.

Настане почивка и готово једва невероватан појав: грофица Лаура се замисли. Али већ на скоро дометне:

— Али партер? Партера нећемо имати? Где ће бити публика?

— Шта је брига публику за нас? Па шта она вели?

— Нешто, што је сасвим обично, Сансеверино: Да ви мене љубите, а да ја вас не љубим!

— Па какав разлог наводи зато, лепа грофице?

— Не наводи никакова разлога, јер — га нема. Човек љуби без разлога, а исто тако и не љуби. Љубав и равнодушност су једно другом слични.

— Ви тврдите тиме нешто ужасно, одговори мирно.

— Ја ћу задоцнети у позориште, промрмља Лаура нестрпељиво.

— Још нема девет сати! То је прерано за филистре! Ко је два пут грофица и трипут маркиза, као ви, не може ићи у то доба у позориште. Ја се бар не би усудио да вас пратим.

— Би ли вам било пријатно, да ме пратите? Код тог питања, севале су јој очи управо таштином.

— Неизмерно пријатно, прошапта, схвативши њезину ужасну помисао. У пркос мрмљању и негодовању, што би га побудио у вашем драгом партеру, грофице! Ја сам уверен — а ту му задрхта глас од гњева — да ме сажаљевају.

Она најпре не одговори ни речи, затим га у кратко упита:

— Јесте-ли били на игранци у палати дела Мана?

— Био сам.

— Ви сте ме бадава очекивали, наставивши, играјући се грацијозно са лепезом.

— Бадава.

— Јавила сам, да сам болесна. Је-ли вас то учинило озбиљним, замишљенијим, туробним? Није било истина. Одело, које ми је приспело из Париза, беше право ремек-дело неукуса.

— И вечерашње је врло несносно.

— Збиља? Па ипак би вам се морало допадати веће и страстне боје. Не приповедате-ли сами свуда: љубав, љубав — страст, страст?

— Али не лажна, уметничка, као то ваше цвеће, грофице, као лажна боја ваших трака, као рђаво насликана Туркиња на вашој лепези — као ви сами.

— Е! махне руком и окрене се брзо.

— Опростите. Преварих се. Спопала ме је несвест. Овде је мирис, који ми раздражује живце.

— Браво! Тако ваља! кликне, климнувши лепом главицом и махнувши лако лепезом.

— Преварих се. Ви нисте лажна! Ви сте сасвим природна. Нисте ми ништа обећали, па ми нисте ништа ни дали. Од првог часа ја сам вас пресудио; ви се од онда нисте ништа променили. Честитам вам, грофице Лаура: у вас је значај, значај равнодушности, апатије, ако хоћете. помешан са

у Србији, а славно у Русији и свем Словенству“.

Ристић се и либерална странка могу само поносити са овом аудијенцијом. Јер двор може либерале и врећати, може их гонити, али их никада не може заборавити, када велики догађаји баце сен свој на будућност Србије.

Ова посета Ристићева и нехотице садржи у себи најлепшу сатисфакцију, коју Ристић и либерална странка могу добити за први Април.

Ми се радујемо измирењу Ристићеву с краљем, јер у томе измирењу видимо једну залогу више за добро Србије. А радујемо се тим већма, што је повод томе измирењу најсјајнија сатисфакција за Ристића и либералну странку у Србији.

Др. Б. С.

Сибирска железница.

Већ смо више пута говорили о горостасном подвигу Русије, који ће да начини епоху у историји цивилизације. Русија је схватила, од какве је важности не само по културне, него и војене интересе њене да се далеки Исток споји са Русијом, те је развила сву своју велику снагу, да сагради велику сибирску железницу, тај руски Пасифик, који ће приближити азијски Исток Европи. Са културно-трговачког гледишта та ће железница бити с тога важна, што ће се лакше моћи извозити велика природна богатства пространог Сибира, те тиме довести Сибир у живљи додир са цивилизованим светом, а с војничког гледишта нарочито с тога, што Русија, кад се сасвим догради ова железница, неће морати шиљати војску у своје приамурске крајеве морем око обе Индије и Кине, што је ужасно дуг пут. То је нарочито с тога важан моменат, што се у новије доба Јапан јавља у оним далеким крајевима као такмац Русији.

Градња сибирске железнице брзо напредује. Сад је већ сасвим готова све до Краснојарска. Део Краснојарск—Иркуцк биће готов до пролећа 1897. Од Хабаровке према реци Амуру до Чите у забајкалском подручју гради се железница доста брзо, па ће бити такођер г. 1897. довршена, тако да г. 1898. не ће бити готов само део од Чите или Нерчинска до Иркуцка. У овим местима градња лагано напредује, јер градитељи морају свладавати велике тешкоће. Огромно је наиме ово језеро свуда наоколо опкољено вулканским брдима. На прузи Хабаровка—Владивосток на обали Тихога Океана вози се већ од лањске године. Прегледа-ли се цело садашње стање градње, и узме-ли се у рачун и непредвиђено закашњење у послу, извесно се може казати, да ће се велика сибирска железница године 1899. сасвим предати промету.

Само се по себи разумева, да већ сама градња железнице узбуђује у Сибирији никад невиђену и неслућену живахност. Нови градови ничу, а постојећи већ градови расту као из воде. Владивосток, где пре неколико година није било ништа осим неколико касарни, сад је већ град са красном, по модерном начину утврђеном луком. На градњи железничке пруге раде много странаца. Међу радницима, што су дошли из туђине, највише је Немаца. Инжинири су Руси, Французи, Пољаци и неколико Чеха.

Сибирија има много бродивих река, међу њима познате велике реке. Спајањем водених путова, као што су реке Тумен, Том, Иртиш, Об, Јенисеј, Лена, Амур и други, помоћу железничке пруге, што ће их већину пресецати, па ће уједно бити свеза међу њима, извешће се веома богата и опсежна комуникацијона мрежа, која ће имати епохалну знаменитост не само за Сибирију, не само за Русију и Азију, већ за цео свет, за цело човечанство. Сибирија је тако пуна природног богатства, да Европа и не слути о томе благу. Уз то је досада незнатно насељена. На њезиној се огромној површини може лако сместити 200 милијона цивилизованих људи и још не ће бити пренастањена. Данас већ није шупља фраза, да се словенско племе у лицу рускога народа горостасним кораком примиче светском првенству.

Западна је Европа одавна упућивала Русију на Азију, мора се дакле или искрено или привидно радовати, што се Русија прихватила тога рада. Од европских држава има при том једнога супарника, Енглеску, која је сањала о проширењу свога утицаја на целу Азију, но владала се при том тако безобзирно и лакомо да је омразила Азијатима себе и целу кавкаску расу и целу европску културу. Русија напротив има такав начин ширења културе, да јој стари културни народи азијатски, као Перзијанци, Индијанци, Кинези с нечувеном код њих наклоношћу иду на сусрет.

Русија има у Сибирији сада 95.000 редовне војске, различитих козака преко 120.000, резервиста и домобранаца преко 300.000. Ова је сила довољна за обрану сибирске железнице и за обуздавање Енглеске и Јапана. То добро знају Јапанци и за то се жацају рата са Русијом. Јапан не би могао рачунати на помоћ Енглеске, јер у истом часу, кад би се Енглеска показала као јаван непријатељ Русије, побунила би се против ње Индија и све њезине колоније у Азији, а њезине насеобине и у осталим деловима света на то само чекају, као на дани знак, да стресу њено господство.

Одбрана изопачене истине.

Многоштовани госп. уредниче!

У одбрану јавне истине, коју је загребачки лист „Србобран“ у 24. броју своме од о. г., а у једном чланку, потписаном са ознаком „Синиша,“ грдно изопачио, проносећи вест: „да је српски владика бачки г. Герман Опачић својему подручноме свештенству забранио надјевати дјеци друга имена, осим онијех, која су у календару!“ а к томе још додајући мноштво најцрњих погрда — част ми је по упутству Његовог Високопреосвештенства нашег Господина Епископа-Дијецезана бачког ради увршћења у Ваш цењени лист припослати Вам следеће објашњење те немиле ствари.

Истина, да живимо у времену, у коме би свака угледнија и вишег положаја личност морала имати још један век само на то, да се брани од силних беспослених и пакосних насртљивача, те с тога би требало преко таких ниских подвала и клевета просто прећи са презрењем на дневни посао, као што је то и до сада чињено, но да не би когод од безазлених, судећи по дрском тону нападача, поверовао, да збиља такова наредба за бачку епархију постоји, то је нужно дотаћи се те ствари бар у толико, колико је за њено објашњење преко потребно и колико нам време дозвољава, да се и поред свагдашњег тешког и увек нагомиланог посла можемо још и таковим послом бавити, као што је одбрана од напасти.

Нека је дакле сваком знано, у чему је ствар.

Врло уважени прота ст. бечејски, преч. г. Јован Борота, обратио се на Његово Високопреосвештенство свога Господина Епископа са поднеском својим следећег садржаја:

„Ваше Високопреосвештенство, милостиви Архипастиру!

Поводом високе наредбе о уваћању нових образаца за матице крштених, венчаних и умрлих већ почетком 1896. године а у цељи једнаког поступања подручног свештенства, постало је потребно сходно упутство, евентуално наредба о том, како да свештеници уписују у матице имена: или онако, како су у месецословима забележена или онако, како их народ изговара. Примера ради наводим име: Георгије, које народ у овим облицима употребљава: Ђорђе, Ђока, Ђука, Ђура, Ђурађ, Ђурица; име Јелена, које се овако употребљује: Ленка, Ленчика; име Ана=Нанчика и т. д.

За таково упутство најпонизније овим моли. . .“ (датум и потпис).

На тај поднесак издано је одмах у облику окружнице епископово решење, које гласи овако:

„Поводом уваћања нових образаца за матице крштених, венчаних и умрлих, по којима се од почетка текуће године имају матице на српском језику водити, а у решење питања: да ли ће свештеници уписивати у матице имена онако, како их народ изговара, или онако, као што су у месецословима забележена — наређујемо, да се имена имају у матице уводити онако, како су у месецословима убележена.

У колико би пак по изговору било какве разлике међу правим крштеним именом и оним како га народ изговара, има се и ово друго уз оно прво име убележити под заградом.

Што се Преч. Вашој, а посредством Вас и свештенству протопрезвитерата Вашег знања и набљудавања ради приопштава. У Новом Саду 2. (14.) јануара 1896. (потпис)“.

То је све што се овде у овој епархијској канцеларији зна о тој злогласној наредби, у којој, као што ће ваљда сада и сам „Србобранов“ „Синиша“ признати, ето нема ни из далека никаква говора о томе, каква ће имена давати свештеници деци при крштењу. О том није ни у протином поднеску ни у решењу тога поднеска никаква реч, него се пита и одређује: како ће се уводити у матице већ постојећа имена крштених, венчаних и умрлих, а мање има ту каква трага забрани: „да је српски владика Герман Опачић својему подручноме свештенству забранио, надјевати друга имена, осим онијех, која су у календару“. Баш на против, у тој наредби налаже се свештенству, да се у случајевима, где се право крштено име н. пр. Ана разликује по изговору од саодговарајућег народног назива н. пр. Нанчика, имају поред нормативних, минејских имена, као што су: Георгије, Јелена и т. д. у загради означити и саодговарајућа народна имена као што су н. пр. Ђока и Ленчика.

Ако пак нема никакве разлике у изговору између минејског и народног имена као н. пр. Сава, Душан, Милан, Марко, Адам, по себи се разуме, да се такова имена просто уводе у матице без ограде.

Је-ли дакле јасно? „Србобранов“ „Синиша“ ваљда зна за какву другу наредбу, коју је Његово Високопреосвештенство можда издало онако, као што „Синиша“ тврди, али у горњој наредби баш је противно наређено од онога, што он наводи. Или боље рећи, он не наводи ништа из дотичне наредбе, и ако би он, кад је већ тако јуначно напао на свога српског архипастира, који му није никаква зла учинио, био дужан навести оно место и прстом указати, где је забранио владика Герман, да се српска деца не могу српским именима називати. То би захтевала његова част као ваљда угледнијег човека. Али да, он није ни прочитао никакве наредбе, јер и сам вели, да је читао само „вјест“, а не саму наредбу. Па лепо! Зар већ на једну просту „вјест“, да се одмах све загребачко блато баца на невина човека?

Како се то слаже са јавним моралом и угледом, што би се имао дати оном тамо побожном и честитом народу српском? Дали се такав безочан инзулт може оправдати са становишта саме части, о том би се морали још распитати на надлежном месту; али да је „Србобранов“ „Синиша“ јако оскудан у интелигенцији, то се види из

великом дозом таштине. Леп карактер, ја вам се дивим!

— Мислите-ли, да ће се Тереза Реалпс удати за вашег братића Марија? упита га грофица изненада, притајавши лако зевање.

— Та женидба, рекао бих, више вас занима, него ли моје преклапање! Било би боље за вас, да се одвезете у позориште.

— Хвала, мени је свеједно. Ако хоћете, остаћу код куће до поноћи. Ја се и овде забављам.

— Шта би вас могло натерати на плач, Лауро? упита, као да се наједаред досетио.

— Ви ме зовете мојим именом? Чини ми се. . . Рече то полако, хладно, гледајући га живо својим смеђим очима.

— Питао сам вас, шта би вас могло натерати на плач, грофице Мормиле?

— Не знам — не знам. Али нешто мора бити. Ја ћу се већ сетити.

— Па хоћете ли-ми казати?

— Можда. Да-ли би вам годило да видите у мене сузе.

— Ја вас нећу видети, одговори Сансеверино, погнуте главе.

— Ба! махне грофица руком и слегне раменима. Затим устане, да узме огртач.

— Сиђу уз степенице испод руке, ћутећки и не гледајући једно у друго. Пред вратима од кочија скине он шешир и поклони јој се дубоко.

— Хоћете-ли доћи после у позориште, Сансеверино?

— Зашто?

— Јер сви долазе.

— Нећу. Идем у клуб — да се играм.

— Па зар вас то забавља?

— Баш ни мало. Све је узалуд, све!

— Лаку ноћ, војводо Сансеверино!

Бијаше у месецу септембру. На пољу је било све занемило. Наоколо по целој Кампањи владала је дубока тишина. Сваки час чула се лупа од кола, која су ишла друмом. Доле у вили спавало је неколико слугу на клупама у трему, а нека сељачка девојка вирила је кроз прозор, а куварски дечак спремао је тихо кухињско сребрно посуђе.

Грофица Лаура није волела сеоску вреву. Боравила је понајвише на свом омиљеном месту, које не беше ни салон, ни веранда, а ни зимска башта, где су застори ублажавали светлост, поветарац љупко пиркао, водомет хладио зрак, а јесенско цвеће угађало оку.

Грофица Лаура, у оделу од белог кашмира, покривеном белим чипкама, са белим ружама у глави и на грудима, њихала се лагано у америчанској љуљашци.

— Хтела сам вам рећи, Сансеверино, настави разговор својим заношљивим и меким гласом, да ћу у Каподимонте остати до конца октобра.

— Тако дуго! Па ипак вам се не мили боравити на селу, није вам се никад милило!

— Мислите-ли? Ја заиста не знам, дали ми се сада мили. У граду мора бити сада страшно, све изгорело од сунца, отровано прашином, пуно обичних људи, пуно ларме. Каква врућина мора бити сада тамо. У вече, када стојим на тераси, чини ми се, да се Напуљ дими као какав парни строј. А ваш Соренто, како је тамо?

— О дивно, дражесно, елегантно. Сви ваши знанци су тамо. Свако пита, што вас нема.

— И ви тако питате?

— Ја се већ не усуђујем ништа питати то знате. Али ваши пријатељи — праве замерке, нагађају свашта.

— Шта веле?

— Ја вам то нећу никад понављати.

— Ипак! Ви ћете ми то приповедати!

— На заповед?

— На заповед!

— Веле, да имате љубавника.

Она му погледа живо у очи и упита: Мислите-ли ви, да имам љубавника?

Он осети, како му жмарци пролазе кроз тело и одговори: Ја мислим.

— А зашто?

Сансеверино ћуташе. Лаура отргне једну ружу из кошара, што је уз њу стајао и баци је на Цезара. Он је ухвати у ваздуху и стаде упијати њен мирис, међутим га је она пажљиво посматрала. Је-ли ружу пољубио, или се само опијао њеним мирисом?

— Кажите ми — Сансеверино — да-ли сте у Соренту — често мислили на Напуљ?

— Хоћете рећи, грофице?

— На Каподимонте!

— На Каподимонте?

— Мислим, на мене! заврши болно дршћућим гласом и лако порумени.

Он је погледа препеpажен. Но она му не даде времена да одговори.

— Јуче, прекјуче, читала сам једну тајанствену реч у некој тајанственој књизи. Та је реч: идеал. Не смејте се! Познавала сам реч, али нисам право знала, шта значи. Идеал је облак, који на небу пролази, јелте? Мелодија, која нам у успомени трепти у души! Слика, што је само у машти насликана! Обожавани фантом! Идеал је све то, јел-те?

— Све то и још много друго, милостива грофице.

— О, пријатељу, ви морате имати идеал и љубити га. Реците ми, какав је?

— Не могу вам рећи!

— Па — што — зар ме ви можда не љубите? узвикне грофица, а очи јој плану.

— Зацело, али ја вам нећу казати свога идеала.

— Па добро, немојте, али ја га знам. Погодила сам га. Моје срце постало је пророком. Ваш идеал је жена, која вас љуби! Тешите се и захвалите Богу. Идеал живи: Ја вас љубим Цезаре!

— Не шалите се, Лауро!

— Не шалим се — ја вас љубим!

— Ви се можда варате!

— Не варам се — ја вас љубим!

— Била је све блеђа и блеђа. Усне јој стадоше дрхтати.

— Заклињем вас, Лауро, не лажите! Будите лепа, зла, заводљива, али нехајна, далека, неприступна и неосвојива! Ако хоћете да вас обожавам, реците ми, да ме не љубите!

— Ја вас не појмим. Ви сте луд, Цезаре; ја знам да вас љубим!

— С Богом, Лауро!

— Надам се, да не одлазите.

— Одлазим — остајте с Богом!

— Цезаре, Цезаре!

Она отвори прозор, који је гледао на балкон. Жарка светлост сунчана обасја је.

Наслони се преко ограде и викне за њим:

— Одавна, Цезаре! Од првог, од првог часа!

— Тим горе! одазове се он и сагну главу.

И у исти час изчезне у даљину.

тога, да је он могао лахко и код мало памети и мудрости уверити се о неистинитости његове „вјести“ већ и по томе, што ваљда тек не би одбрана цркве и народа нашег морала у зао час спасти баш на њега самца. Дотична наредба штампана је у броју 3. званичног митрополијског листа „Српског Сиона“, па како до сада нико у њој не уочи ту страшну заверу, док ето велики ум „Србобрановог“ „Синише“ на њу не набаса.

Ако смо пак већ тако пали, да не можемо ни о најпростијој ствари здраво судити, онда не остаје друго, него да одмах идемо у добро заслужену — пензију.

Примите, господине уредниче, уверење мога особитог поштовања.

У **Новом Саду,** 2. (14.) марта 1896.

В. Миросављевић
конзист. бележник.

Нови Сад, 6. марта 1896.

— **Конференција Срба код министра председника.** Барон Јован Живковић, који је такођер позван на конференцију Срба посланика код угарског министра-председника Банфија, налази се у овај мах ради опораве свог здравља у Абацији. Сад смо дознали, да ће и он ићи на конференцију.

— **Аудијенција Јована Ристића.** Као што јављају из Београда, краљ Александар је 3. (15) о. м. примио бившег регента Јована Ристића у подужу аудијенцију и одликовао га је својом сликом са својеручним потписом. Овој аудијенцији Ристићевој приписује се особито велика политичка важност, о којој се говори на уводном месту нашег листа; држи се, да је Ристић изразио краљу своје мишлење у погледу ревизије устава.

— **„Обзор“** је у броју 63. пренео из спљетског листа „Jedinstvo“ вест, да ће „Браник“, по закључку ужега одбора српске либералне странке у Угарској, од сада писати оштрије против Хрвата, како би либерална странка стекла што више присташа. Не чудимо се „Jedinstvu“, јер смо дочули, какав дух тамо пише и шири лажне вести, али се чудимо „Обзору“, да тако лако наседне. Вест „Jedinstva“ од почетка до краја проста је измишљотина, и „Обзор“ би добро учинио, да овакове ствари не доноси. Или му је можда жао, што тако дуго траје примирје међу „Обзором“ и „Браником“? Имамо још то да опазимо, да ми сејање мржње нисмо никад тражили, да ширимо свој утицај, као што се то јасно видети може из нашег досадањег држања према Хрватима. Али интересе српског народа ћемо увек бранити од нападаја српских непријатеља.

— **Мађари о конференцији код Банфија.** Конференција, што ју је министар председник барон Банфи сазвао за 14. (26.) о. м. у Будимпешту, била је предметом разговора и у мађарској штампи. Вредно је чути, шта тим поводом вели орган мађарске католичке странке „Алкотмањ“. Тај лист вели:

„Конференција, коју је барон Банфи сазвао у Будимпешту, имала би, како се тврди, задатак, да се бави са српским црквеним стварима. У истини о тој конференцији нико не зна ништа сигурнога. Врло је вероватно, да је влади трн у оку автономија српске цркве, и она ту автономију сматра као препреку претапања Срба у Мађаре.“ То ми одавно знамо!

Политички преглед.

— **Угарски сабор.** У седници заст. куће од 4. (16.) о. м. продужена је дебата о зак. предлогу за регенерисање филоксером заражених винограда. У дебати су учествовали министар правде Ердељи, заст. Фрања Болгар, гроф Андор Фештетић и министар пољопривреде Дарањи. —

У почетку седнице од 15. (17.) о. м. поднео је министар-председник зак. предлог о уметничким споменицима, што ће се подићи поводом милениума, па је онда продужена дебата о филоксерском предлогу. Карло Етвеш је опширно критиковао предлог и предложио, да се упути нарочитом одбору. Затим су говорили још Молнар и Херман те је генерална дебата завршена. Известилац Сили моли, да се поднесени опозициони предлози одбију. — При гласању је Етвешов предлог одбијен.

— **Бугарска.** Из Цариграда је стигло у Софију нарочито изасланство султаново, које је принцу Фердинанду предало два султанова фермана, у којима га султан признаје за бугарског кнеза и именује за гувернера у Источној Румелији. Изасланство је предводио Зини-паша, кога је Фердинанд опомад примио у свечаној аудијенцији. Принц Фердинанд ће 14. (26.) о. м. путовати у Цариград, где ће остати осам дана. Бугарском кнезу Фердинанду више ништа не смета да учини посету султану. Последњи цариградски телеграми потврђују ранију вест: да је падиша потписао ферман, којим признаје принца Кобурга за бугарског кнезза. То би, веле, још раније било извршевно да се нису изродила нека неспоразумлења због кнежеве титуле. Кнез је тражио да се у ферману титулише: краљевским височанством, и султан је после дужег размишљања, најпосле пристао да тако буде. У Софији су извештени да ће султан дочекати кнеза врло усрдно и да ће гаа, покрај осталих почасти наименовати и за имаоца једне отоманске регименте. Изз Цариграда кренуће буг. кнез у Петроград где му је такође спремљен пријатељски дочек. Руски листови унапред су увверени да ће кнез бити задовољан пријемом у Петрограду. Генерал Черњајев је толико усхићен доласком кнежевим да је у „Н. Вр.“ штампао писмо које је ових дана послао кнезу и у коме између осталога вели: „Клањајући се пред величином жртве, коју сте принели буг. народу, сматрам за дужност да вам као један од првих бораца за независност балк. држава, изјавим осећања оданости и дивљења. Велики руски народ умеће ценити ово историјско дело као символ неразлучног спајања вашег дома са братским нам буг. народом и као утврђење присних веза са великим господарем Русије.“

— **Русија и краљ Менелик.** Ни до сада није била тајна да Русија јако симпатише са абисинским краљем Менеликом. Но сада је руски цар намерио, да према Менелику и видљивим знаком изрази своје симпатије, те му је за витештво наменио ред св. Ђорђа, који ће му однети саветник руске амбасаде у Риму, барон Мајендорф. То има велике политичке важности нарочито сада, када се између Менелика и Италије повели преговори о миру. Како се говори, краљ Менелик је замолио Русију, да посредује између њега и Италије, и према садањим околностима Русија ће се тога драговољно и примити.

— **Италијанци у Африци.** Преговори о миру с негусом Менеликом отпочети су. Менеликов ударац био је тако јак, да се Италијанци мало освестили од оног мамурлука, у који су их бациле пређашње тобожње победе генерала Баратијера. Чим се чуло, да је нови генералисимус италијански у Африци, Балдисера, одаслао у Менеликов табор мајора Салцу, бајаги да иште дозволу од негуса за сахрану погинулих Италијанаца, слутило се, да Салца има много важнију мисију, и та се слутња обистинила, јер су преговори о миру отпочети. Нема сумње, да је Балдисера то учинио с тога што је на лицу места видео јадни положај Италијанаца, а и што зна, да је Рудинијев кабинет мирољубивији од Криспијева кабинета, те хоће да избегне даље узалудно проливање крви. Као што се чује, услови негусови су ови: да се укине уговор учалијски, који установљава италијански протекторат над Абисинијом, да се Абисинији уступи залив Зула и град Касала. Италија да задржи као еритрејску насеобину трокут Масова-Керен-Асмара, да сву робу, одређену за Етиопију пропушта преко Масове без ђумрука. Још се не зна, како ће у Риму примити ове услове. Сутра се отвара заступничка комора те ће се расположај видети. „Италија“ рачуна, да ће владин предлог о подизању зајма за накнађење изгубљеног ратног материјала у Африци, имати већину, и да ће само до 50 заступника гласати против продужења рата.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 6. марта 1896.

— **Епархијски школски одбор бачке дијецезе** имао је прошлог понедељника своју редовну седницу под председништвом потпредседника свога г. Васе Пушибрка. Том приликом достављено је путем овог одбора више декрета учитељских, који ће се дотичнима уручити. — Прочитани су неки отписи министарски, а наиме онај, што се односи на прославу милениумске земаљске изложбе. Школе су по том упућене, да сходном прославом прославе 9. мај о. г. по нов. кал. и управитељи су овлашћени, да у једанпут или у више пута могу на ту цел до 7 дана дати школама одмора. — Нар. Црквн. Школ. Савет ургира извештај о школама за шк. 1893./4. и 1894./5. г. Известиће се, шта је стајало на путу, те није у своје време поднет овакав извештај и уједно ће се поднети скорим извештај за прошлу школ. 1895. 6. годину. — Прочитано је решење Н. Ц. Школ. Савета у погледу оптуженог и суспендованог туријског учитеља Ј. П., којим се разрешава пресуда овог одбора и наређује предходно заклињање сведока и по том да се донесе ново решење. — Избори учитеља у Сегедину, Бегечу и Пивницама нису потврђени, само је потврђен избор у Силбашу. — Узет је на одобрење извештај изасланика овог одбора, којим је за заменицу суспендованог учитеља Ј. П. у Турији постављена испитана учитељица гђица Р. Павловићева; уједно је наређено, да се тамо има до почетка идуће шк. године попунити ново учитељичко место и да се земља као учитељска компетенција, за све учитеље стално и на једно место одреди. — Привремена досадања учитељица у Мартоношу Љ. Ф. потврђена је за сталну, из разлога, што општина тамошња одуговлачи избор учитељице већ пуне 3½ године дана разним неоправданим чинима. — Умировљење учитеља ст. бечејског П. Д. узето је на знање, као и распис стечаја за то место, али до сталног попуњења истог има се оставити досадањи учитељ. — Исто тако одобрено је замеништво и на место упокојеног учитеља молског М. Д у Молу и наређено је, да се и то место има својим путем попунити до почетка идуће школ. године. — Тужба, поднешена против туријског учитеља Ј. З. М., уступљена је дисциплинарном одбору. Остали су предмети од мање важности.

— **Нова гардероба за српско народно позориште.** Имали смо прилике, да видимо нове костиме, шпанске, староенглеске и старонемачке, које се израђују у радионици, коју је бесплатно народном позоришту на употребу уступио поред свог дућана у главној улици честити Србин Давид Ћурчић, који је уједно тако добар био, те је по врло јевтиној, најпробитачнијој цени, набавио и сву за споменуто одело нужну свилу и кадифу. Свако је од тих одела врло лепо, укусно и богато израђено, као што ће се о томе већ сутра, при приказу: **„Марије Стјуартове,“** публика моћи уверити. За који дан биће готова и сви костими, који су потребни за представљање „Хамлета.“

— **Концерат Ст. Дескашева у Скопљу.** Пишу нам из Скопља, у Ст. Србији: „Јуче 4. марта о. г., концертирао је овде наш уметник г. Стеван Дескашев. Концерат је сјајно испао. Г. Дескашев је врло лепо певао и задивио је целу публику. Концерат су посетили осим Срба и велики број турске интелигенције. Од Бугара и Грка нико. Г. Дескашев је отворио концерат отоманском химном, која је са громким „Чок-јаша Падишах!“ ускликом прекидана. Круна концерта нашег уметника беше, што је на свршетку отпевао српске народне песме. Овим његовим патриотским чином много је користио српској ствари. Нарочито код ставке „Гусле моје“ Срби су плакали. Г. Дескашев је намеран целу Стару Србију да пропутује.“

— **Самоубиство.** У Загребу се ноћу од 3. (15.) на 4. (16.) о. м. кандидат професуре Владимир Косанић, родом из Ст. Футога, на савском железничком мосту бацио под теретни влак, који је полазио из Загреба у Сисак. Точкови влака захватили су му слабину и тако га сасвим преполовили, да особље влака није ништа ни опазило. Тек кад се после тог приближио мосту други влак, што је долазио из Карловца, влаковођа опази међу шинама труп, а мало даље ноге човечије. Одмах заустави влак и јави ствар полицији. Један полицај, који је услед тога изишао на лице места, скине мртво тело самоубицино са шина, те влак прође. У том стигне један полицајни чиновник с лекаром, те су нашли, да је Косанић заиста самоубица, и мртво тело његово дали су пренети у болницу. Косанић је био заогрнут у „менчиков“ кад се бацио пред точкове жел. влака и замотао је главу. За узрок самоубиства Косанићева држи се лоше материјално стање.

— **Хуњадијев град у Земуну.** На Хуњадијеву граду у Земуну, као што јавља „Ново Време“, почели су послови око градње милениумске куле, која ће, како чујемо, 36 метара висока бити, тако да ће се чак из Панчева и Белегиша моћи видети. Торањ или кула ова имаће форму октогона, и смештена ће бити у средини садањег Хуњадијева града на Гардошу, или боље рећи рушевини истог. Са врха куле, до кога ће се по степеницама моћи доћи, биће панорама на град, Дунав, гробља, жељезницу, Београд и кракове Дунава ванредна. За сад се копају темељи, који ће 4 метара дубоки бити. До сад се је дошло до дубљине од 3 метра, али се против очекивања још ништа није нашло, из чега би се више о историји ове тврђаве могло сазнати. Очекивало се, да ће се наћи тајни ходник, који је водио у доњи град, али о њему нема ни трага. Земља је у дубљини од три метра по све здрава и чиста, те је јасно да су дошли већ испод дворишта кастела, за које се држало да је каменом патосано било. Само са дунавске страке види се у дубљини од 3 метра једно место, које очевидно неки ходник маркира. На овом месту види се неки материјал као цигља и песак и вероватно је да је у стара времена могао овде бити ходник, али чудновато је да свода нема, већ је на њему чиста или получиста земља. Иза тога места нађен је с оне стране зидова пре 5 година један големи римски саркофаг, који је сада у парку смештен. У дубљини од 3 метра од гробљанске стране нађене су и две големе камените плоче, но како нису очишћене, не зна се, да ли је на њима какав натпис.

— **Страдао због рђава бријања.** У Београду је недавно умрло умировљени начелник Пеливановић, кога је бербер при бријању посекао, те се Пеливановићу рана тако дала на зло, да је морао образ дати оперирати, али операцију није могао да издржи.

Новости са стране.

— **Повратак краљев с Ривијере.** Његово Величанство краљ се у недељу кренуо из Мантоне натраг у Беч. На путу из Кап-Сен-Мартена у Мантону краља и краљицу је многобројна публика одушевљено поздрављала. На станици мантонској је краљ умолио префекта, да изрази француској влади Његову захвалност на указаној му пажњу. „Усхићен сам“, рече владар, „својим бављењем у Кап-Сен-Мартену и надам се, да ћу до године опет доћи овамо.“ Његово Величанство је затим захвалило министарском изасланику Паолију на вршењу полицијске службе, а тако исто жандармеријском заповеднику. У то јави надзорник дворск г влака, да је све готово за полазак. Његово Величанство загрли краљицу и Своју шогорицу, грофицу Трани, пружи руку дворској дами грофици Стараи, префекту Паолију и заповеднику Богиљоту, па онда опет загрли краљицу и седне у салонска кола дворског влака. Њено Величанство краљица је у вече истог дана отишла на јахту „Мирамаре“, на којој ће отпутовати у Кан, а одавде у Напуљ и Крф. Краљевски пар је богато обдарио поседника хотела у Кап-Сен-Мартену.

— **Може-ли чивутски ђак дати задовољштину?** У ђачким друштвима бечких великих школа већ се дуго расправљало питање, да-ли су чивутски ђаци способни дати задовољштину. Начелно су били сви сложни, да нису способни, но само се радило о том, како да се то начело спроведе. Једни су били за то, да се изда заједничка изјава док су други били против тога, јер, веле, Чивути на мензури и онако показују, да нису способни дати задовољштине. Чивутски се ђаци тога ради силно ускомешали и већ су умолила чивутска удружења ректора бечкога свеучилишта за посредовање, јер веле, да је то академичка ствар, међутим је и од ширега замашаја. Поводом тим дошло је већ међу ђацима и до немира. И војнички кругови имају с њоме посла. Два ђака, барон Мирослав Враницани и Павле пл. Пахер, који су резервни часници, ускратили су задовољштину двојици Чивута с обзиром на њихову неспособност задовољштине. Чивути су ствар пријавили местном заповедништву, које се изјавило некомпетентним у том питању, па је тужитеље упутило, да поднесу писмену пријаву на окружно заповедништво. Чивутима, како видимо, све горе иде у Аустрији. А код нас?

— **Повишење официрске плате.** Бечки лист „Н. В. Тагблат“ јавља, да ће се плата аустро-угарским официрима овако повисити: поручник са 600 на 720 ф., натпоручник са 720 на 900 фор; капетан II. класе са 900 на 1200 фор., I. класе са 1200 на 1500 фор.; капетанима, који служе више од 10 година у тој шаржи, повисиће плату са 1320 на 1800 фор.; мајор са 1680 на 2100 фор.; потпуковник II класе (нова установа) 2600 фор., потпуковници I. класе 3000 фор.; пуковници са 3000 на 3600 фор. Генералима се плата неће повишавати.

— **Спалили уходу.** Из Лавова јављају: Пре више недеља писали су варшавски листови, да је уз железнички насип нађено изгорело тело непозната човека. Мислили су, да се ради о самоубиству, но то није тако, јер се истрагом пронашло, да је тај човек настрадао из освете. Свезали га, полили петролеумом и упалили. Новине тврде, да је то био руски уходa, именом Деодат Ханткиевић. Пре више година дошао је у Краков, где је нашао приступа у многим пољским породицама, које су га издашно подупирале, јер се умео претварати, да је сиромах и руски бегунац. За кратко време нестало је тада Ханткиевића, док се прошле године опет није у Кракову појавио, но не за дуго, јер га је опет нестало, док га нису нашли изгорела, како горе споменусмо.

— **Смешан свет.** Ђаци мађарске гимназије у Ђиређхази решили су, да за „милениум“ помађаре своја имена, у колико она не звуче по мађарски, да носе од сад уске чакшире, атилу, калпаке или мале округле шешире и чизме с мамузама. — Међу тим будућим тержекеш-Мађарима има кијамет Чивута

— **Нашао се у неприлици.** Чувеном француску новинару и фељтонисти Жилу Жанену донесе једном слагачки шегрт његов рукопис и замоли га, да неке реченице још једном напише, јер их у штампарији не може нико да прочита. Жанен се најпре зачудио том, па узе сам рукопис, дуго гледаше узалуд у нечитке реченице па ће рећи: „Заиста, то је тешко, боље да напишем цео подлистак наново!“

НОВИЈЕ.

Београд, 5. марта. Услед питања о новом државном зајму пољуљан је положај Новаковићева кабинета. Држи се, да ће краљ именовати пословно министарство, коме би на челу био Симић. — Одбор за ревизију устава састаће се по свој прилици почетком маја.

Петроград, 5. марта. „Руско телеграфско агенство“ јавља, да ће после царева крунисања бити за ратног министра именован генерал Куропаткин, гувернер закаспијске покрајине, који се сада бави у Петрограду, јер је Вановски због старости и слабости молио за отпуст

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника.“

Београд, 6. марта. (Од нашег извештача.) Црногорски кнез Никола ће ће у мају о. г. посетити краља Александра.

* * *

Берн, 6. марта. Између Аустро-Угарске и Швајцарске потписан је, после дугих преговора, уговор о издавању злочинаца. Уговор забрањује телесно злостављање, а исто тако и изузетна судишта.

Трговина.

Нови Сад, 6. (18.) марта 1896.

Извештај семенарске радње Војина Јовановића у Новом Саду.

Нови Сад, 6. (18.) марта 1896. Данас је на нашој пијаци био нешто живљи промет, јер се више ране довезло, но продаја је при свему текла врло споро.

Цене су биле ове:

Шеница прва роба ф. 6.30, средња ф. 6.10—6.20. Наполица ф. 5.80. Кукуруз прва роба ф. 3.60, средња ф. 3.40—3.50. Зоб ф. 4.20—4.50. Јечам према каквоћи од ф. 4.30—4.60. Вика (ланик) јако пренебрегнута, с натегом се продаје по ф. 4.20—4.50. Муар се не довози а и не тражи се. Пасуљ бели фор. 7.60—7.80, а најлепша роба ф. 8.—, жути 6.50—7.—. Све од 100 кгр.

Будимпешта, 5. (17.) марта 1896. На иноземским пијацама нема готово никакве промене; на нашој пијаци је промет нешто бољи. Шеница се боље нуди и воља за куповање се нешто поправила. Продато је исте око 20.000 м. ц. са ценом од 5 новч. вишом. Највише се плаћало за потиску шеницу 81 кгр. т. 7 ф. 25 н. а најмање за столно-београдску 76 кгр. т. 6 фор. 75 нов. — Шеница из иноземства није се тражила. Раж скочила у цени такође са 5 нов.; продавана у месту по 6 ф. 45 н., Пилишу по 6 ф. 15 н., а у Дебрецину по 5 ф. 72½ н. За кукуруз плаћано у Жомбољу 3 ф. 65 н., у Чантавиру и Суботици за лиферовање у месецу априлу 3 ф. 65 нов.

Термини. Шеница за пролеће 6 ф. 69 н., шеница за мај-јуни 6 ф. 76 н., шеница за јесен 6 ф. 96 н., раж за пролеће 6 ф. 37 н., раж за јесен 5 ф. 82 н., зоб за пролеће 6 ф. 10 н. и кукуруз за мај-јуни 4 ф. 11 н.

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 6. (18.) марта 1896.

Ц. кр. дукати (нови)	5 ф. 67 н.
„ „ „ (стари)	5 ф. 65 н.
Дукати од 20 франака	9 ф. 57⁵ н.

Привреда.

— **Пољопривредни календар за месец март.** Треба довршити све оно, што је остало несвршено из прошлог месеца. Посејати зоб, јечам, детелину и другу траву, одгрнути и орезати виноград, полагати чокоће, садити виноград, резати рибизле, пресађивати воћке младице, а старије очистити од гусеница и лишајева; преточити ново вино, износити кошнице напоље, прегледати исте кад је дан топал, а тако исто очистити их и прехрањивати оне, које треба. Терати овце и марву на пашу и сејати цвеће и поврће.

— **Надутост стоке**, која најчешће наступи, кад се иста преко мере наједе детелине па одмах затим напије воде, лечи се на много начина, али најбољи, најбржи и најјефтинији је лек неугашен креч, који се на овај начин готови: Метне се неколико грумења кречног камена у ватру, да се добро усија или се то грумење узме из добро испаљених кречних пећи, па се онда онако усијано добро исити и, пре него што са ваздухом у додир дође, остави у какав каменити суд и добро зачепи, да са ваздухом у додир не долази. Од овако справљеног лека, даје се надутој стоци по једна кашичица дневно, пошто се у каквој празној боци са топлом водом промућка. Овај лек се може насигурно употребљавати све дотле док надутост није јако маха отела, те марвинче још није исплазило језик, док још није почело јако да дише и док још може пићу да гута. Кад ово наступи, не остаје газди ништа друго него да дозове искусног и вештог животинара.

Саобраћај.

Пловидба паробродa на Дунаву између Вуковара и Новога Сада. Пароброди угарског речког и поморског деоничарског паробродског друштва одпочели су 5. (17) о. м. пловити између Вуковара и Н. Сада и то сваки дан. Пароброд полази из Вуковара у 4 с. 30 м. па стиже у: Новосело у 5 с. 25 м., у Опатовац 5 с. 40 м., Букин 6 с. 05 м., у Шаренград 6 с. 30 м., у Паланку 7 с., Илок 7 с. 10 м., Черевић 8 с. 30 м., Беочин 8 с. 50 м, у Ст Футог 9 с. а у Н. Сад 9 с. 40 м. из јутра, где стоји све до 12 с. 30 м. те онда у свом повратку у Вуковар, додирује паробродску станицу у: Ст. Футогу у 1 с. 20 м., Беочину у 1 с. 30 м., Черевићу у 1 с. 45 м, Илоку у 3 с. 25 м., Паланци у 3 с. 40 м., Шаренграду у 4 с. 15 м., Букину у 4 с. 50 м., Опатовцу у 5 с. 30 м., Новомселу у 5 с. 55 м. а у Вуковару у 6 с. 55 м после подне. — На свима овим паробродским станицама стаје пароброд уз обалу, само се у Новомселу и у Опатовцу путници на чамци из пароброда на обалу искрцавају.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

Ред позоришних представа.

У четвртак 7. (19.) марта: **„Марија Стјуартова.“** Жалосна игра у 5 чинова, од Ф. Шилера, превео С. Д. К. (**У новом нарочито за овај комад зготовљеном оделу.**)

У суботу 9. (21) марта: **„Кир Јања“**. Шаљива игра у 3 чина, написао Ј. С. Поповић. — Пре тога: **„Партија пикета“**. Шаљива игра у 1 чину, по Мајеру и Фурнијеру превео Филип Оберкнежевић.

У недељу 10. (22.) марта: **„Балканска царица“**. Драма у 2 чина, с певањем, написао **Никола I.**, с одобрењем песниковим за позорницу удесио А Хаџић, музика од Х. Дубека. (Представа за народ с обаљеним ценама)

Јавна благодарност.

Од стране потписане управе изриче се овим најтоплија благодарност славној управи српске новосадске велике гимназије на прилогу од 10 фор., који је намењен фонду овдашњег својевољног ватрогасног друштва.

У Новом Саду, 4. (16.) марта 1896

Управа друштва.

ОГЛАСИ.

Ad. E 79. 77 2-3

I. 25 ex 1896.

ЕДИКТ.

Пошто потписаној епархијској конзисторији садање боравиште дра. **Емилијана Радића-Соколовачког,** јеромонаха манастира Месића, није познато, то се исти др. Емилијан Радић-Соколовачки овим путем позива, да у року од 10 дана по последњем увртњу овога позива предстане овој власти, или да у истом року јави овамо своје боравиште, да га не би снашле последице непослуха.

У **Вршцу**, 1. (13.) марта 1896. год.

Епархијска конзисторија вршачка.

Она се стиди

што јој је иначе тако љубазно лице већ одавно због нечисте боје унакарађено и што је тек сад дознала, како би то могла брзо одклонити са опште познатом и обљубљеном

помадом за лице

апотекара Вертеша из Лугоша.

Ова је помада најбоље средство, да се брзо уклоне пеге, крпе (Leberflecken), саједци, бубуљице, као и све остале **нечистоте на лицу.**

1 доза 1 фор. Ко унапред пошаље 2 ф. 20 н. томе се просто од поштарине шаљу две дозе.

и поносни **залисци** добијају се најбрже и најсигурније од

Д. Хајфелова бркомаза.

Исти не шкоди ништа кожи и од њега добијају и сасвим млади људи **густу и лепу браду и бркове.**

½ дозе 1 фор. 25 новч., читава доза 2 фор. — Ко унапред пошаље 2 фор. 20 новч. добија читаву дозу и не мора платити поштарину.

Уједно се препоручују медицински специјалитети апотеке код орла, који су од светског гласа као: **др. Хајфела пилуле за чишћење крви, дра Хајфела есенција за стомак, екстракт сасапариле, Kalkeisensyrup, инјекције и Capsules vegetales, механичке течности против костобоље, банатског сока од биља, дра Хила јачајућег прашка** и т. д.

79, 1—25

Стовариште у Новом Саду код: **Грозингера,** апотекара и **Јована Јаснића,** трговца као и код **Лудвига Вертеша,** апотекара код орла у Лугошу, број 461.

Ad C. O. 1778. 76. 1—3

зап. ex 1895.

Стечај.

Саборски одбор намерава упражњено највишим кр. рескриптом од 10. авг. 1868. године установљено место надзорника срп. нар. црквб. добара, с којим је скопчана годишња плата од 1200 фор. а. вр. са годишњим паушалом од 400 фор. на дневнице и пут привремено попунити.

Надзорник добара има бити у струкама економије изучен и испитан, а у рачуноводству вешт.

Позивају се сви они, који ово место добити желе, да своје ваљано инструиране молбенице саборском одбору у Карловцима до 18. (30) априла 1896. поднесу.

У Карловцима, 2. (14.) марта 1896.

Председништво саборског одбора.

ШИХТОВ ЧИСТИ САПУН

на коме је законом регистро вана заштитна марка

врло је добро осушен,
изврсно пере,
најмање се троши приликом употребе,
гарантује се, да је чист и да рубљу и рукама не шкоди; у опште је најбољи од свију чистих сапуна.

Нико се неће кајати, ако учини с њиме покушај. 64 5—30

Може се добити у већини трговина на мало.

Последње главно извлачење

од државе повлашћене

УГАРСКЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

највећи добитак у најсрећнијем случају

1 милион круна

Извлачење у тежатнике

од 12—28. маја 1896. године.

Згодитци			Круна		Круна
1	премија	од	600000	=	600000
1	„		400000	=	400000
1	„		300000	=	300000
1	„		200000	=	200000
1	„		100000	=	100000
2	„		40000	=	80000
2	„		20000	=	40000
5	„		10000	=	50000
10	„		8000	=	80000
34	„		6000	=	204000
100	„		2000	=	200000
200	„		1000	=	200000
2650	„		200	=	530000
22000	„		150	=	3300000
25007	згодитака и 1 премија			=	6284000

(Који се од ових 57 главних згодатака извуче добија и премију од 600000 круна)

Цене срећака III. класе:

за	1/1	1/2	1/10	1/20
фор.	60.—	30,—	6,—	3.—

Осим оригиналне цене срећке, треба при поручивању за поштарину препорученог писма и листе извлачења прикључити још 25 нов.

Срећке препоручује и разашиље уз предходну пошиљку новца поштанском упутницом или у наточ.

Carl Heintze,

Budapest, Servitenplatz 3.

Адреса за телеграме: **Lottoheintze Budapest.**

Срећке II. класе за III. класу треба уз повратак срећака II. класе и уплате поновљене пристојбе и то:

за 1/1	1/2	1/10	1/20	срећки
20·—	10·—	2·—	1·—	форинти

почињући од 25. марта до најдаље 2. маја поновити.

Срећке, које буду добиле, ма до колике величине, исплаћујем тачно. 74, 1—9

ПРОДАЈЕМ

моју мануфактурну радњу у Ковину. Дућан је врло леп и место је згодно. Упитати се може код 73 2—3

Димитрија Теодоровића.

БРЗА И СИГУРНА ПОМОЋ

против болести у стомаку и њених последица.

Најбоље и најзгодније средство је за очување здравља, чишћења и одржавања сокова у чистоти, па дакле и крви, и за потпомагање доброг сваривања свугде већ познати и омиљени

ЖИВОТНИ БАЛЗАМ дра РОЗЕ.

Овај од најбољег и најлековитијег биља најбрижљивије зготовљени балзам, употребљује се с потпуним правом у свима тешкоћама при сваривању, грчевима у стомаку, недостатку апетита, накиселом подрагивању, навали крви, шуљевима и т. д. Услед тог својег изврсног дејства постао је овај балзам сигуран и опробан народно-домаћи лек **Велика боца стаје 1 фор., мала 50 пов. — Хиљадама похвалних писама стоје на углед.**

Опомена! Да би фалзификатима стао на пут, чиним свакога пажљивим, да је свака боца од мене самог по оригиналном пропису зготовљеног **животног балзама дра Розе** увијена у плаветан картон, на коме се по страни налази у немачком, чешком, мађарском и француском језику натпис: **Животни балзам дра Розе из лекарнице „код Црног Орла“ Б. Фрагнера, Праг 205—III.** На челу боце налази се овде на страни истављена, у смислу закона депонована заштитна марка

Заштит. марка.

Прави животни балзам дра Розе може се добити само у главном стоваришту произвођача

Б. ФРАГНЕРА

у апотеци „код Црног Орла“ у **Прагу**, 205—III, у **Н. Саду** код г. **Г. Плавшића** апот., у Панчеву код г. г. Фрањца Бауера и Фр. Радде, апот.

Све веће апотеке у Аустро-Угарској имају овог животног балзама на стоваришту.

Код истога се може добити

„Прашка универзална домаћа маст,“

хиљадама захвалних писама, припознато сигурно средство против свију запаљења, рана и отока. Ово се са сигурним успехом употребљује при запаљењу, застоју млека, при отврдлости жен. груди, одбијању детета од сисе; при апцесима, отоцима од крви, при загнојењу и чиревима; при отоцима око ноката, тако званог црва на прстима, на руци или нози; при отврдлостима, надувености, отеченом врату (дривне); при тако званој месној израсли, мртвој кости и т. д. — Сва запаљења, отоци, отврдлости, и надувености могу се за најкраће време излечити, а где је већ до загнојења дошло, може се оток за најкраћи рок без бола извидати.

У дозама по 25 и 35 новч.

Опомена! Пошто многи ову прашку универзалну домаћу маст фалзифицирају, чиним свакога пажљивим, да се по оригиналном препису зготовљена само код мене може добити. Она је права само онда, ако су жуте металне дозе, у којима се маст налази, у црвене напутке за употребу (у 9 језика) и у плаветне картоне увијене; на картонима се налази овде на страни истављена заштитна марка.

БАЛЗАМ ЗА УШИ,

најбоље и многим покушајима на сигурно опробано средство за лечење наглувости и за повратак сасвим изгубљеног слуха. **Боцица 1 фор** 6. 6—26

Број 15. ex 1896. 71. 3—3

М. III. О.

Стечај.

Отвара се стечај за **једног учитеља у Старом Бечеју**, и то на месту умировљеног г. Паје Дамјановића, у горњо-предградској („ковинској“) школи.

Годишња плата је: 500 форината; за свој и школски огрев 52 фор. 50 н.; за послугу школску 40 фор.; за паушал 12 фор. 60 н. и за попторну школу — кад буде на реду — 50 фор. а. вр. Уз то има слободан стан са пространом баштом.

Дужности су прописане школском уредбом и наредбама, а осим тога ће и у цркви појати по реду.

Компетовати могу само потпуно оспособљени. Молбе и сведоџбе нека шиљу председништву школског одбора.

Рок стечају излази 7. (19.) априла о. г.

Из седнице школског одбора српске православне црквб. општине **у Старом Бечеју**, 26. фебруара (9. марта) 1896.

Јован Михајловић, перовођа. **Мита Радановић,** потпредседник.

САЛОН ЖЕНСКОГ ОДЕЛА

МАРИЈЕ СЕЧАНСКИ

I. ГРАСХОФГАСЕ 4. **БЕЧ.** I. ГРАСХОФГАСЕ 4.

Јављам п. н. госпођама и госпођицама, да су ми ово дана приспели најновији париски и енглески кројеви као и модни штофови за пролетњу и летњу сезону. Писмене наруџбине извршују се тачно и врло брзо. — За многобројну посету моли

С поштовањем

МАРИЈА СЕЧАНСКИ.

75, 2—3

Власник и издавалац: Дружина Браника. **Одговорни уредник Никола Јоксимовић.** **Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.**